

Однак перші тижні дії Директиви 2001/55/ЄС отримали критику через відсутність перспективи тривалого тимчасового захисту. Безконтрольний наплив біженців може бути зупинений Європейською Радою в будь-який момент, оскільки країни знаходяться на межі своїх фінансових можливостей для підтримки необхідних програм з Фонду притулку, міграції та інтеграції. Це, очевидно, негативно вплине на роботу місцевих органів.

Тимчасовий захист та статус біженця є важливими інструментами для забезпечення безпеки та підтримки українців, які постраждали від збройного конфлікту. Країни, що приймають біженців, зобов'язані забезпечити їм необхідні умови для адаптації та інтеграції, зберігаючи гуманітарні принципи.

Бібліографічні посилання:

1. В ЄС офіційно перебувають 4,3 млн біженців з України. Через місяць найбільший приріст зафіксовано у Німеччині. URL: <https://forbes.ua/ru/news/u-es-ofitsiyno-perebuyayut-43-mln-bizhentsiv-z-ukraini-naybilshiy-pririst-zafiksovano-u-nimechchini-11032024-19757>

2. Лозінська С. В. Тимчасовий захист та статус біженця в умовах збройного конфлікту. *Правові засади організації та здійснення публічної влади*. 2022. С. 238–241.

3. Integration. Baden-Württemberg. URL: <https://www.Badenwuerttemberg.de/de/bw-gestalten/buergernahes-baden-wuerttemberg/integration/>

4. Vorübergehender Schutz für Flüchtende aus der Ukraine nach der Massenzustromrichtlinie. FlüchtlingsRat NRW.e.V. URL: <https://www.frnrw.de/themenaz/aktuelleinformationenzurukraine/voruebergehendr-schutzfuerschutzsuchendeausderukrainenachdermassenzustromrichtlinie.html#:~:text=Der%20Europ%C3%A4ische%20Rt%20hat%20am,gleichen%20Tag%20in%20Kraft%20getreten>

Сех Анастасія Володимирівна,

здобувачка (першого) бакалаврського рівня факультету історії, політології та національної безпеки, Волинського національного університету імені Лесі Українки

Науковий керівник: Булавина Світлана Євгенівна, доцент кафедри теорії та історії держави і права Волинського національного університету імені Лесі Українки к.і.н., доцент

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Щоб запобігти порушенням під час збройних конфліктів більшість держав ратифікували міжнародні документи, які спрямовані на захист життя, прав і свобод людей. Такі документи завжди в пріоритет ставлять за мету захистити людей від протиправних дій інших людей, та притягнути до відповідальності тих, хто винний у правопорушеннях. Так наприклад, один із основоположних документів, що визнаний більшістю держав, Загальна декларація прав людини, яка була прийнята Генеральною

Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року, починається такими словами: «Визнання гідності, яка властива всім членам людської родини, і рівних та невід'ємних їх прав є основою свободи, справедливості та загального миру...» [1]. Стаття 1 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (1950 р.) забезпечує охорону права кожного на життя. Також 9 грудня 1948 року була прийнята Генеральною Асамблеєю ООН Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього. Цю конвенцію було прийнято щоб притягнути до відповідальності тих, хто був причетний до подій на кшталт Голокосту Другої світової війни і т. п.

У загальному, події Другої світової війни та ті збройні сутички, що були після неї, розкрили проблеми щодо порушення правил ведення війни. І в результаті усвідомлення порушення цих правил, були підписані фундаментальні документи, спрямовані на захист життя людей. Це Женевські конвенції і Додаткові протоколи до них. 12 серпня 1949 року в Женеві підписали такі основні документи:

- Конвенція 1 Про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях.
- Конвенція 2 Про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі.
- Конвенція 3 Про поводження з військовополоненими.
- Конвенція 4 Про захист цивільного населення під час війни [2].

Через вдосконалення великої кількості зброї та поширення зброї масового ураження, появи значної кількості збройних сутичок, постало питання підписання і додаткових протоколів до Женевських конвенцій. Тому 8 червня 1977 року було підписано: Додатковий протокол, що стосуються захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) [3]; Додатковий протокол, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II) [4]; Додатковий протокол, що стосується прийняття додаткової відмітної емблеми (Протокол III) [5].

Саме Женевські конвенції склали основу Міжнародного гуманітарного права (далі – МГП). МГП – це право війни/збройного конфлікту. Воно встановлює правила ведення війни і не розглядає питання стосовно права держав застосовувати силу. МГП забороняє або обмежує методи та засоби ведення війни, а також встановлює відповідальність за порушення його певних принципів і норм. Міжнародне гуманітарне право не забороняє війну, однак це не означає, що воно визнає законність війни як такої [6, с. 6].

МГП захищає права таких груп осіб:

- цивільного населення;
- поранених осіб;
- осіб, що добровільно склали зброю або здалися в полон (військовополонених);
- комбатантів – осіб, що мають право брати участь у бойових діях та мають при цьому знаки розпізнавання (емблеми).

- некомпатантів – осіб, що можуть входити до складу збройних сил та допомагати їм, але не брати прямої участі в збройних конфліктах: медики, священники, інтенданти, кореспонденти тощо.

У контексті забезпечення прав людини в умовах військових конфліктів особливого значення набуває право на отримання гуманітарної допомоги. Відповідно до положень Ст. 30 Женевської конвенції (IV) про захист цивільного населення під час війни, «особам, що перебувають під захистом, повинні бути надані всі можливості звертатися до держав-покровительок, до Міжнародного комітету Червоного Хреста, до Національного Товариства Червоного Хреста (Червоного Півмісяця, Червоного Лева та Сонця) країни, у якій вони перебувають, а також до будь-якої іншої організації, яка зможе надати їм допомогу». А ст. 55 Женевської конвенції (IV) про захист цивільного населення під час війни передбачає, що окупаційна держава зобов'язана за допомогою всіх наявних засобів забезпечувати населення продуктами харчування та медичними матеріалами; зокрема, постачати необхідні продукти харчування, медичні матеріали та інші припаси, якщо ресурсів окупованої території виявиться недостатньо; держава-покровителька має право будь-коли здійснити перевірку стану постачання продуктів харчування та медичних матеріалів на окупованій території [1, с. 104].

Але, на жаль, Україна зіштовхнулася з воєнними діями на сході країни в 2014 році та продовжилось все повномасштабним вторгненням по всій території з 2022 року. І з боку країни-агресора з 24.02.2022 року була зафіксована масова кількість порушень абсолютно всіх складових Міжнародного гуманітарного права. Фактично російська федерація «зламала» Міжнародне гуманітарне право. російські війська бомбардували медичні заклади, школи та цивільні квартали, масово страчували беззбройних цивільних, гвалтували жінок і дітей. росіяни завдали величезної шкоди містам, селам, сільськогосподарським угіддям, лісам і джерелам води, яка буде відчуватися в Україні ще довго після закінчення війни [7].

Тому в даному випадку МГП – це лише писані закони, щодо захисту життя людей, але аж ніяк не повна гарантія, того що цих законів буде дотримано. І основним завданням на даний момент і на майбутнє – є притягнення до відповідальності всіх осіб, країн чи формувань, що так чи інакше причетні до надання наказів міжнародного злочинного характеру чи їх виконання. А також прийняття законів, щодо вдосконалення Міжнародного гуманітарного права, яке буде спрямоване на покращення якості дотримання і виконання правил ведення війни.

Бібліографічні посилання:

1. Громовенко К. В. Особливості захисту прав людини в умовах збройних конфліктів. *Науковий юридичний журнал*. 2022. № 17. С. 101–107.

2. Омбудсман України. Ombudsman of Ukraine. Женевські конвенції про захист жертв війни 1949 року. URL: <https://www.ombudsman.gov.ua/uk/zhenevski-konvenciyi-pro-zahist-zhertv-vijni-1949-roku>

3. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#

4. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text

5. Протокол (995_g74) від 08.12.2005 . Дата підписання Україною: 12 грудня 1977 р. Набуття чинності для України: 25 липня 1990 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g74#Text

6. Захист Вітчизни (рівень стандарту, Основи медичних знань) / Гудима А. А., Пашко К. О., Гарасимів І. М., Фука М. М. Тернопіль: ТзОВ «Видавництво Астон» 2019. 239с.

7. Примаков К. Ю., Бідняк С. С. Міжнародний захист прав людини під час збройних конфліктів. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»* 2023. № 2. С. 417–421.

Сисоєнко М. С., Чередниченко С. В.,

студентки Університету митної справи та фінансів

Науковий керівник: Легка О. В., д.ю.н., проф., професор кафедри міжнародного права Університету митної справи та фінансів

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Гендерна рівність є важливою складовою соціально-економічного розвитку країни. Численні дослідження доводять, що гендерний чинник значно впливає на економічне зростання країни. Це обумовлено, в першу чергу, розширенням участі жінок у суспільних процесах та бізнесі.

Під гендерною рівністю розуміються рівні можливості самореалізації жінок і чоловіків, гарантії дотримання прав і свобод з урахуванням особливостей статей, взаємні обов'язки та спільну відповідальність в процесі життєдіяльності. Гендерна рівність являє собою процес справедливого ставлення до осіб різних статей. Для забезпечення такої рівності критерії справедливості мають компенсувати історичні та соціальні перешкоди, що заважають існувати в рівних умовах жінкам і чоловікам. Справедливість веде до рівноправності. Остання передбачає однаковий статус для чоловіків та жінок, однакові умови для реалізації ними всіх прав людини, а також можливість кожного з них зробити свій внесок у розвиток суспільства в цілому та окремих сфер його життя (політичної, економічної, культурної тощо) [1].

У зв'язку зі збройною агресією Росії 24 лютого 2022 року Указом Президента України №64/2022 на території України було введено воєнний стан. Починаючи з 24 лютого феміністичні погляди українок і українців